376
V 30

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

PROIECTUL
ÎNVĂȚĂMÂNTUL
SUPERIOR DIN
MOLDOVA

UNIVERSITATEA
PEDAGOGICĂ DE STAT
ION CREANGĂ
DIN CHIȘINĂU

Tatiana VASIAN Florin-Ovidiu TODERICI

Consiliere organizațională
în crearea mediului educațional incluziv și participativ

SUPORT DE CURS

CHIȘINĂU, 2024

376
V 30

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău
Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială
Catedra de Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială

Tatiana VASIAN Florin-Ovidiu TODERICI

Consiliere organizațională
în crearea mediului educațional incluziv și participativ

SUPORT DE CURS

BȘ UPS «I.CREANGĂ»
Nr. de inv. 593891

CHIȘINĂU, 2024

Autori:

Tatiana VASIAN, doctor în psihologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, Republica Moldova

Florin-Ovidiu TODERICI, conferențiar universitar, doctor, Universitatea „Aurel Vlaicu" din Arad, România

Recenzenți:

Teodor PĂTRĂUȚĂ, profesor universitar, doctor, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș" din Arad, România

Lucián Liviusz OLTEANU, conferențiar universitar, doctor, Universitatea Gál Ferenc, Szeged, Ungaria

Aprobat la ședința Catedrei de Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, proces-verbal nr. 12 din 19.06.2024 și la ședința Senatului UPSC, proces-verbal nr. 2. din 25.09.2024.

Suportul de curs este elaborat în cadrul subproiectului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă" din Chișinău *„Asigurarea calității și relevanței formării profesionale a viitorilor pedagogi prin programe de studii inovative și conexe la piața muncii (ACRVP)"*, Proiectul Învățământul Superior din Moldova, Programul de Îmbunătățire a Învățământului Superior, implementat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și finanțat de Banca Mondială.

Editat: BONS OFFICES S.R.L., str. Feredeului, 4/6, Chișinău, Moldova

---

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Vasian, Tatiana.

Consiliere organizațională în crearea mediului educațional incluziv și participativ : suport de curs / Tatiana Vasian, Florin-Ovidiu Toderici ; Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială. – Chișinău : [S. n.], 2024 (Bons Offices). – 176 p. : fig., tab.

Bibliogr. la sfârșitul unităților. – Finanțat de Banca Mondială. – 115 ex.

ISBN 978-5-36241-323-1.

376(075.8)

V-32

Cuprins

LISTA ABREVIERILOR 5

PRELIMINARII 6

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. **Delimitări conceptuale ale domeniului consilierii organizaționale privind asigurarea mediului educațional incluziv și participativ** 9

1.1 Incluziunea în educație 10

1.2 Participarea în educație 18

1.3 Bariere în învățare și participare 23

Bibliografie selectivă 28

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2. **Dimensiunile dezvoltării instituției educaționale din perspectiva incluzivă și participativă** 30

2.1 Dezvoltarea incluzivă a instituției - oportunitate de participare a tuturor 31

2.2 Structuri și servicii implicate în dezvoltarea incluzivă a instituției 36

2.3 Crearea culturilor incluzive 46

2.4 Producerea politicilor incluzive 50

2.5 Desfășurarea practicilor incluzive 56

Bibliografie selectivă 58

Anexe 59

Unitatea de învățare 3. **Dezvoltarea cadrului instituțional de valori incluzive** 69

3.1 De la valorile personale la cele instituționale 70

3.2 Dezvoltarea instituției bazate pe valori incluzive 79

3.3 Dezvoltarea cadrului de valori instituționale pentru promovarea incluziunii și participării 85

3.4 Promovarea comunicării nonviolente bazate pe valori și nevoi 93

Bibliografie selectivă 100

Anexe 101

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4. **Consilierea privind evaluarea și planificarea intervenției pentru promovarea învățării și participării tuturor** 104

4.1 Consilierea privind evaluarea necesităților de schimbare la nivel de instituție 105

4.2 Resurse utilizate în evaluarea necesităților instituționale 110

4.1 Consilierea în planificarea acțiunilor necesare pentru susținerea schimbărilor determinate ca necesare 115

4.4 Motivarea personalului și actorilor comunitari pentru implicare în susținerea schimbărilor 119

4.5 Promovarea mobilității comunitare și a parteneriatelor pentru susținerea dezvoltării instituției 125

Bibliografie selectivă 138

Anexe 139

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5. **Consilierea privind evaluarea nevoilor copilului și planificarea intervenției bazate pe cooperare** 151

5.1 Modelul evaluării nevoilor copilului și planificării intervenției bazate pe cooperare. Resurse utilizate în aplicarea modelului 152

5.2 Consilierea în elaborarea planului de intervenție bazată pe evaluarea prin cooperare 157

5.3 Modelul PATH: Planificarea centrată pe persoană sau planificarea viitorului copilului 160

Bibliografie selectivă 165

Anexe 166